

לימודים מפרשיות השבוע - עובדות והנהגות של גדולי המוסר צוק"ל

נודה מאוד לכל מי שיכול
לסייע בכיסי הוצאות
ההדפסה. אפשר לע"ג וכו'
בטל' 0583223498
כמו"כ אם ברצונך להפיץ את
הגליון (אפשר באופן מוגדל)
bitachon weekly
וכן את בביהכ"ג שלך או באיזורך,
נא להתקשר 0504154557

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.
מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א מעינת לייקווד יצ"ו

לע"ג מרת חוה בת ר' פינחס ע"ה

פרשת ויצא – גליון 44

אשרי שקל יעקב בעזרו' – שברו' על ד' אלוקיו

במדרש רבה (סח ב') אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי (עזרי לשון עזר כנגדו). יעקב לא ידע איך ימצא אשה בלי שום כסף וזהב, לא כמו אליעזר שבא עם עשרה גמלים. חזר ואמר, מה אנא מוסד סברי מן בריי? (מה אני מאבד שברי ותקותי מבוראי?) ח"ו לית אנא מובד סברי מן בריי, אלא עזרי מעם ד'. אל יתן למוט רגלך וכו'. ומשמע בהמשך המדרש שהקב"ה ענה לו: ד' ישמרך מכל רע – מעשו ומלבן. ישמר את נפשך – ממלאך המות. ד' ישמור צאתך ובואך וכו' – ויצא יעקב. עכ"ל המדרש. ורואים שיעקב זכה ע"י בטחונו להרבה ישועות.

וזהו חיזוק גדול בעבורינו, כשאנחנו רואים שאפילו יעקב אבינו היה צריך להתאמץ כדי להגיע לבטחון, ולאחר שהרגיש שהוא במצב קשה, חיזק את עצמו – עזרי מעם ד' - ח"ו אין אני מאבד שברי מבוראי! ועי"ז הפך מצב שהיה בלי תקוה-לחיים של ברכה והצלחה ברוחניות ובגשמיות!

כשאנחנו לומדים פרשת ויצא אנחנו חייבים להתבונן, ולהפסיק להתלונן על כל ה"פעקלאך" (חבילות) שלנו! וננסה ללמוד מיעקב אבינו - ח"ו לית אנא מובד סברי מן בריי! ניהפך לבעלי בטחון, וזה יפתור לנו את כל העניינים. ונבין שכל הנסיונות שהשי"ת שולח לנו, הם רק הזדמנויות בשבילנו לגדול - על ידי שנלמד את הספרים שמעוררים אותנו לבטוח בד' ולהפסיק לדאוג!

בעל בטחון אינו מאבד הרגשת מעמדו וחשיבותו במקום זר

יעקב אבינו באמצע לברוח על חייו, ונמצא במדינה זרה, בודד בעולמו. ואעפ"כ היה לו אומץ בנפשו להטיף מוסר לרועים – לא עת האסף המקנה, השקו הצאן ולכו רעו! וכן בהמשך כשרחל הגיעה עם הצאן, יעקב נהפך לבעל חסד גדול, והשקה את כל הצאן של דודו - לבן. אין לו שום הרגשת פחיתות או זרות ועושה מה שהוא מבין שדרוש לעשות, בלי בושה מאנשי המקום! כל זה מכח התחזקותו של יעקב אבינו בבטחון. **כי בעל הבטחון מרגיש "בבית" בכל מקום – כי בכל מקום הוא עם השי"ת, ולא עם אנשים.**

וכן מצאנו אצל יוסף הצדיק, שזה רק עתה יצא מבית הסוהר, לאחר תקופה ארוכה של 12 שנים!! והוא כבר מדבר עם פרעה בגדלות הנפש, ומייעץ לו מה לעשות. כי גם כשהיה בבור, הוא היה באמת עם השי"ת. וכן מצאנו אצל מרדכי שלא פחד מהמן ודבר כנגדו בכח העזות, אע"פ שהמן היה בעל כח עצום - מרדכי אינו נכנע מכל זה - כי הוא נמצא ביחד עם בעל הכחות כולם!

הצדיקים האלה, היו מלאים בטחון, ובלי פחדים. ולכן אף בזמנים החשוכים ביותר, הם תמיד היו עם הרגשה שהם "למעלה". בשבילם זה רק ענין של זמן עד שהישועה תתגלה! בעל הבטחון יכול להיות במקום זר כשאינו מכיר שם אדם, ואעפ"כ הוא מרגיש בבית! בניינים גבוהים, המוני אנשים זרים, ואף יערות שאין להם סוף! אין בכחם להכריע את בטחונו ולהפחידו. איפה שהוא - ד' אתו!
האדמור ר' ישראל מרוזין זצ"ל היה בבית הסוהר למעלה משנה. אבל הוא סיפר לא' ממקורביו, שהרגיש שם בטוב, כמו שהוא בבית עם כל המוני חסידיו האהובים! הוא חי תמיד עם השי"ת!

לשון המדרש תנחומא - (ויצא ג'): אמר רבי ברכיה, בכל מה שתבע יעקב מן הקב"ה, השיבו. אמר אם יהיה אלקים עמדי השיבו- והנה אנכי עמך. אמר ושמרני, השיבו - ושמרתך בכל אשר תלך. אמר ושכתי בשלום, השיבו- והשיבותיך. אמר ונתן לי לחם לאכול, ולא השיבו על הפרנסה. אמר הקב"ה, אם אני משיבו על הלחם, מהו מבקש ממני עוד, לפיכך לא הבטיחו על הלחם!! וע"ש עוד.

אני מכיר בעל בטחון גדול שהגיע ממדינה זרה ללייקווד לאסוף כסף לישיבה שלו. הוא לא ידע יידיש, ולא אנגלית. בכל זאת, ביום הראשון שהגיע, הוא השתתף שם בשבע ברכות ודרש שם (בלשון הקודש) כאילו הוא ידע ותיק שלהם!

כשחנה בקשה מד' בן, היא הוסיפה "ומורה לא יעלה על ראשו" עי' במשנה סוף מס' נזיר - אמר רבי יוסי והלא אין מורה אלא של בשר ודם וכו' (ע"ש). וכן פרש"י (שמואל א' פסוק י"א): תרגם יונתן ומרות אנש לא תהא עלוהי. מי שאינו מפתח מאנשים, יכול לגדול להיות בדיוק היחיד שהקב"ה רוצה שיהיה - בלי להסתכל תמיד אם הוא מרצה את כל הדיעות של אנשים מסביבו!

הצעת עבודה למעשה: נתבונן שכמו שאנחנו צריכים להיות מה שהשי"ת רוצה מאתנו, כן אנשים אחרים צריכים להיות מה שהשי"ת רוצה מהם לפי כוחותיהם. א"כ ננסה לכבד אנשים שיש להם פחות כשרונות, ולא נזלזל בהם, אלא נדע שלפי כחותיהם הם עושים כמיטב יכולתם, וא"כ הם חשובים בדיוק כמונו. ואז ננסה גם אנחנו לא להתפעל מדיעותיהם, וציפיותיהם של אנשים סביבנו, ולא נצטער כשאין אנו "יוצאים" ידי חובת דעות אחרות, אלא נשמח בחלקינו עם השי"ת!!

הצלחת בעל הבטחון

וישא יעקב רגליו. פרש"י משנתבשר שהובטח בשמירה, נשא לבו את רגליו, ונעשה קל ללכת. (רש"י). בעל בטחון, גם אם לא הובטח בהדיא, אבל כיון שיודע שהוא בידים טובות (עי' מסגרת) של אביו שבשמים, הוא מלא ב"רוח" - עיקר גדול בנובהרדוק! - וזהו תוצאה משמחת התמידות, עקב מחשבותם החיוביות תמיד (בעיקר על ההוה - שהכל טוב! וממילא גם על העתיד שבודאי יהיה ג"כ טוב!) והרוח הזה עוזר להם לזוז במהירות ובקלות. וזהו - נשא לבו את רגליו!

לימוד ענייני בטחון בקביעות, עוזר לאדם לחיות את חייו בנעימות. בעל הבטחון נהנה בעולם, הרבה יותר מאחרים. מחשבות עצובות יכולים להחליש אפילו את גוף האדם ואפילו לגרום לחוליים ח"ו, והלימוד על בטחון, שומר על האדם שיישאר צעיר ובריא! ה"רוח" הטובה חשוב לבריאותנו, יותר מאכילה ומשינה!

נחשתי ויברכני ד' בגללך

אפילו לבן מודה שנתברך בגלל יעקב. ובחזו"ל בפתיחה (במעלות של הבוטח על בעל הכימיה) כתב, והעשירי, שהבוטח בד', יגדל בעיני הבריות וכו' ויתברכו בקרבנו ובראייתו, ויהיה גורם לתקנת עירו, ולדחות הפגעים מעל אנשי מקומו וכו' ע"ש. הרי לנו, שבזכות בעל הבטחון גם הסובבים אותו מתברכים.

גם ארץ פלשתים התעשר כשיצחק אבינו הגיע, וכשעזב איבדו את הברכה. (כן כתב בתרגום יונתן ב"ע - עה"פ - ראו ראינו כי היה ד' עמך (כו כח) ע"ש]. גם לוט התעשר בזכות אברהם כמש"כ רש"י פ' לך לך עה"פ וגם ללוט ה"ההולך את אברם", היה צאן ובקר ואהלים. וכן לבן, עד שלא בא יעקב היו לו רק בנות, ורק בזכות יעקב נולדו לו בנים (רש"י על הפסוק הנ"ל נחשתי וכו').

ויקרא לאהו לאכול לחם. ופרש"י לאוהביו שעם לבן. ורואים כאן שאנשים אחרים אוהבים בעלי הבטחון, ואף אלה שאמורים לשנאותו! גם כשיעקב הגיע לחרון הוא קרא לרועים אחי מאין אתם, כי באמת בעל הבטחון אין לו שום מניעה לאהוב את כולם, וממילא כולם גם אוהבים אותו!

ויפרץ האיש מאוד מאוד וכו'. הפסוק מדבר על הצלחת יעקב בגשמיות, וכמו שהצליחו אברהם ויצחק. אבל נראה שבודאי הצלחתם בגשמיות, הוא גילוי על הצלחתם האמיתית - ברוחניות. הרי הצדיקים אין להם שום הנאה מכל הגשמיות הזו, הם חפשו רק עוה"ב. אלא שהקב"ה מראה לכל העולם שמי שבוטח בו, יש

מהו בטחון

יעקב אבינו תמה - איך אשיג אשה בלי שום כסף? ואז אמר עזרי מעם ד'. הוא לא בטח שימצא מטמון של כסף - הוא רק בטח שישגי את מה שהוא צריך - עזר כנגדו - עזרי מעם ד'.

אין לך ענין איך תגיע לזה. אתה יודע דבר אחד - הקב"ה עושה הכל ושולט על הכל. ודואג לכל צרכיך, א"כ מה לך לדאוג! אתה צריך רק לרצות, ולהמסר להנהגתו ואז תהיה בטוח שהכל יסתדר על הצד היותר טוב!

ועי' חזו"ל סוף שער הבטחון, שהמדרגה התשיעית של בטחון הוא שירצה במה שיהיה מגזירת האלקים לו, בלבו ובחושיו ובנראהו ובנסתרו. וישמח בכל אשר עשה לו האלקים ע"כ - כי הוא בטוח שהסוף יהיה הטוב ביותר-לתקן לו כל ענייניו.

תבין ותרגיש שאתה שוכב על ידי החזקות והאוהבות של אביך שבשמים! ואינך צריך לחשוב כלום על מחור!!!

לו את כל סוגי ההצלחות. בעל הבטחון הוא גם מלא בשמחה כי כשהשי"ת מביא עליו נסיונות, אין לו את הכאב והפחד שיש לאנשים אחרים כי הוא חי את האמת שהכל לטובה!!
הכרתי בעלי מוסר מאירופא, ואחרי כמה שנים של לימוד המוסר (בפרט חוה"ל) לא היה אכפת להם על בעיותיהם בעוה"ז. הם היו אנשים שמחים. הם חיו "כאילו" חיים רגילים, אבל בסתר לבם היה רק דבר אחד – אין עוד מלבדו!!

איך הצדיקים שלנו נגשו למצבים לא נעימים

מה זאת עשית לי, הלא ברחל עבדתי עמך, ולמה רימיתני. כך הוכיח יעקב את לבן. אומר המשגיח רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל שיעקב צפה ברוה"ק שרחל צריכה להיות אשתו ולהעמיד י"ב שבטים, וחשש מאוד מרמאותו של לבן כמבו' במדרש רבה (ע'-יז) על "רחל", בתך", "הקטנה", "ע"ש. ועבד בשבילה עבודה קשה של "אכלני חרב וקרח בלילה", שבע שנים ארוכות!! והכל עם מטרה נעלה של העמדת י"ב שבטי קה. ולאחר כל זה, ויהי בוקר והנה היא לאה, ונמצא כל עבודתו לריק, וכל תקוותיו נמוגו בעשן, הרי היה צריך לעזוב חמס ולצווח ככורכיא על מעשה נבזה כל כך. וכך כל אדם שמרמים אותו, מרגיש מבוזה ומאבד עשתונות וכו'. אבל יעקב אבינו נשאר רגוע, ורק שואל שאלה תמימה – למה רימיתני?! ועוד כשלבן עונה לו תשובה של שטות - "לא יעשה כן במקומינו לתת הצעירה לפני הבכירה", יעקב מקבל את דבריו, ואינו מתווכח שוב! יעקב עושה מה שצריך - להוכיח את לבן. אבל בתוך תוכו, אין לו בעולם, לא לבן, ולא רחל, לא לאה ולא יעקב, ולא חתונה – רק אין עוד מלבדו ית"ש!! ולכן הוא נשאר רגוע!

רחל מוסרת את הסימנים ללאה, גם רחל שאוהבת את יעקב ורוצה להנשא לו, אינו משום שהיא רוצה, אלא משום שיודעת שזהו רצון השי"ת, ולכן, כשנודע לה שאחותה עומדת להתבייש, ומבינה שעכשיו רצון השם הוא לוותר על בעלה (!!!) אז היא מוכנה לגמרי לוותר (מסתמא) על כל חיייה הרוחניים!!!

וירא ד' כי שנאה לאה ויפתח את רחמה. לאה היתה היחידה מבין האמהות שלא היתה צריכה לחכות לילדים. והטעם, כי כל האמהות היו צריכות לעבור מצבים קשים, כדי לבנות עי"ז את כלל ישראל. אבל לאה שהיתה שנואה, היה לה לב נשבר בלי להיות עקרה! אנחנו צריכים להתבונן כמה אמותינו סבלו! 90 שנה בלי ילדים! אשרינו מה טוב חלקינו שיש לנו כאלה אבות ואמהות!

והעניין שהאמהות הקדושות השתמשו בלב נשבר שלהם כדי להתקרב להשי"ת. לב נשבר זהו כח עצום. ואמנם אין אנו צריכים לחפש להיות שבורים ח"ו, אבל אעפ"כ מי שנמצא במצב קשה ומרגיש שיש לו לב נשבר – יתבונן בחייהם של אמותינו הקדושות ללמוד מהם האיך להשתמש בלב נשבר באופן המועיל של התעלות וקרבת ד'.

מעתה הקשיים בחיינו – מוטל עלינו להפוך אותם להזדמנויות של יצירת הטבה, בעוה"ב או בעוה"ז או שניהם! למשל: אם אתה מרגיש "שנוי", כגון שאתה מרגיש

הקב"ה בדוקא עושה הרבה חלקים מחיינו – לא לפי הרצון שלנו. הקב"ה עושה כך בכוונה, כדי לעזור לנו להתעלות ולגדול במדת הבטחון. עיקר הבטחון הוא לבטל רצוננו לרצונו ית"ש (עי' במסגרת למעלה – מהו בטחון). ולהשלים עם המצב שהשי"ת נתן לנו. [וחוץ מזה להמשיך להתפלל ולבטוח שיהיה טוב, ושיהיו ישועות ונסים!]

כל אדם חייב להרגיש שהחלק שהשי"ת נתן לו – הוא הטוב ביותר. ולכן, כדי להרגיש כן, הוא חייב לחפש את החלקים הטובים של מצבו. וזהו עיקר הבטחון וכנ"ל.

מרוחק מחבירך, או שאתה מרגיש כך משום שאתה חושב שאתה "לא יוצלח" (שלימזל), שאין לך כסף או נחת או ידידים וכו']. אז עליך לזכור שדוקא עי"ז תוכל להתקרב להשי"ת. ושאם תבין מצבך כך, תוכל לדעת שכנגד מה שאתה "שנוי", עוד תקבל מתנות מהשי"ת כמו שלאה השנואה זכתה להיות אמא לששה שבטים מכלל ישראל!

חוץ מזה צריך לדעת שהרגשת "שנוי", הרבה פעמים אינו בצדק בכלל. ואם תלמד הרבה מוסר, באופן שזה ישנה לך את מבטך, [כגון בענייני בטחון, או ספר על הכנעה, או כעס] תוכל להיות שמח על אף מצב השנוי שלך! ואם אחרי שלמדת באמת תשמח, אז תמשיך לקבל שכר על מצבך ה"שנוי" כאילו שאתה עדיין סובל ממנו! ונמצא הרווחת גם בעוה"ז וגם בעוה"ב! (מדרגת האדם מאמר ובחרת בחיים פרק ב).

ענייני הודאה (והכנה לחנוכה)

יהודה – הפעם אודה את ד'. כלל ישראל נקרא ע"ש יהודה – כי עיקר תפקידנו להודות [וכמש"כ הרמב"ן סו"פ בא וכוונת כל המצוות שנאמין באלקינו ונודה אליו שהוא בראנו, וכו' ע"ש]. ושם יהודה מתפרש: "תודה לך ד'" (וכ"מ בספורנו כאן, ע"ש). ושמו של האדם מבטא את מהותו. וזהו הלימוד לכולנו: **"במה אנחנו יהודים?" אנחנו עם של הודיה להשם!** אם אדם אינו חי כפי מהותו האמיתית, אז הוא יכול לצפות ח"ו לסבל. **ובאמת כל העבירות והצרות שורשם מזה – שאין מכירים טובה ומודים להשי"ת.** (תחת אשר לא עבדת את ד' אלוקיך בשמחה, וזהו הבסיס לכל ספר חובות הלבבות).

האדמו"ר מקאפיציניץ זצ"ל היה עובד ד' גדול, במיוחד בתחום הזה. והוא היה אומר "הלואי והיה לי את השכל לדעת איך אני יכול להודות לד' כי אני כ"כ מוצף בטובות!" **ובאמת אין סוף להודיה: חיך, בריאותך (רמ"ח ושס"ה!), זה שנבראת בצלם אלקים, ועוד שאתה יהודי, והתורה, והמצוות. וגם על הקשיים צריך להודות כיון שהם מצילים אותך מהגיהנם!** וע"י בסמוך.

הפעם אודה. אנחנו צריכים ללמוד מלאה - שהיתה הראשונה להודות (ברכות ז:): ומכח זה זכתה שיצא ממנה דוד שהודה לפני ד' (תרגום יב"ע), שהן אמת מה שכתבנו – שצריך להודות תמיד על הכל, אבל עיקר הודאתינו צריכה להיות על הדברים המיוחדים שאנחנו רואים שהשי"ת מעניק לנו, כמו לאה אמינו שהודתה כשקבלה בן רביעי – שזהו יותר מחלקה – כדכ' רש"י. והענין שראתה בזה כח תפילותיה ובטחונה.

אחד מהדרכים הטובים ביותר להגיע להודיה, זה ע"י

שתכתוב השגחה פרטית שראית בחיך, וכל הפעמים שהשי"ת ענה לתפילותיך באופן מיוחד. ההודאות האלה יעוררו אצלך את הבטחון, שבאמת תזכה לעתיד עוד יותר טוב. יחד עם זה, לימוד חוה"ל עוזר לאדם לעבור מלהיות הסוג ה"קוועטשער'ס" (מתאונן ומתלונן) לסוג המאושרים שמודים תמיד. זהו העבודה של כל החיים! **נובהרדוק – די ערגסטע היינט איז בעסער ווי די בעסטע מארגן הסבא זצ"ל.**

(ההיום הגרוע ביותר, הוא יותר טוב מהמחר הטוב ביותר!)

- הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו תקבר בשיבה טובה – שישמעאל יחזור בתשובה בימך. וצ"ב דסו"ס א"א לתאר כמה נורא הסבל שסבלנו במשך הגלות מהישמעאלים. ואיה איפה הנחמה בזה שישמעאל עצמו חוזר בתשובה. וזהו התשובה: אצלינו-הערליכע אידן (הנאמנים לד'), ובפרט בנובהרדוק, אנחנו חיים בשביל היום. אם היום טוב, אל תבלבל אותי עם המחר. אני שמח על הרגע הזה! וזהו נקרא שיבה טובה.
- **הנצחון של חנוכה.** כמה זמן החזיק? לאחר 5 שנים כבר היה עוד מלחמות! אבל זה לא נוגע אלינו. אם היום יש שמחה אנחנו שמחים. גם בפורים אכתי עבדי אחשוורוש אנו, ובכל זאת אנו שמחים עם הישועה והנסים!
- **דאגת מחר** נמצא בכל מקום. אבל בעל בטחון אמיתי שמח עם היום והוא יודע שהוא שוכב על זרועותיו החזקות והאוהבות של השי"ת ואינו דואג על מחר כלל! "אם עכשיו טוב לך, תהיה פריילאך" (שמח). (רבי אביגדור מילר זצ"ל). תחשוב שהשעון נעצר ותהנה מהרגע!

להארות והערות ולעזרה בהפצה: 0504154557 להפצה בירושלים: 0583223498 לקבל במייל: A7171474@GMAIL.COM
FOR BITACHON WEEKLY IN ENGLISH – thenewbitachonweekly@gmail.com

אפשר לשמוע את שיעורי הרב בקו השגחה פרטית בטלפון 02-3011300
או בקול הלשון בטל' 03-9290709 – 03-4-1-93 לאנגלית 112, לאידיש 3-1, לעברית 4

איך מודים?

ותעמוד מלדת. נראה שמבואר כאן צורת ההודיה הראויה. בפסח אנחנו שרים אילו הוציאנו כו' דיינו וכו' וכו'. המשמעת 'דיינו' – שזה מספיק לנו. ואיך מספיק לנו יצי"מ בלי מתן תורה וכו'. אלא שיסוד ענין ההודאה, לדעת ולהכיר שמה שהשי"ת עושה לי זה המצב הטוב ביותר שיתכן בשבילי וזהו עיקר הבטחון.

אדם רגיל שאינו לומד מוסר, גם כשהוא מודה להשי"ת, הוא תיכף אומר אממממ... בעצם הייתי רוצה עוד... אבל אנחנו צריכים להודות באופן של **דיינו! זהו המצב הטוב ביותר!** ואני מודה לך ע"ז, ואיני צריך שום דבר נוסף!

וזהו ותעמוד מלדת. כי באותו זמן לאה היתה כ"כ מרוצה, שכבר לא ביקשה עוד! אלא שאח"כ יש עוד מצוה. לבקש עוד ע"י תפילה. כי יש לנו שתי מצוות. א. להיות מרוצה ממצבינו. ב. להתפלל על העתיד שאנחנו מבינים שאנחנו צריכים. ואינם סותרים זה את זה. אבל אין שתיים הולכים ביחד. כשאתה מודה אז אתה מרוצה לגמרי. כי אתה יודע שבאמת ברגע זה הקב"ה נתן לך הטוב ביותר ואינך צריך שום דבר נוסף!! (כי הרי הכל רק לטובה!).

ומפורש כן בחוה"ל בסוף שער הבטחון במעלה התשיעית של הבטחון. וז"ל ולא יבחר על זולת מה שהוא בו, מענייני עולמו. כמו שאמר א' מן הבוטחים, לא הסכמתי מעולם בענין והתאויתי לזולתו. עכ"ל.